

OSLOREGIONENS FAGGRUPPE FOR AREAL OG TRANSPORT

REFERAT FRA MØTE 31.08.2023, KLÆKKEN HOTELL

UTKAST PER 10.10.2023

Tilstede:

Navn	Virksomhet
Kristian August Moen	Drammen kommune
Øyvind Sørlie	Gran kommune/Hadelandsregionen
Trine Knobel	Gardermoreregionen
Svein-Håvar Korshavn	Gjøvikregionen
Arne Willy Hortmann	Hamar kommune
Arild Michelsen	Horten kommune
Eli N. Ruud-Olsen	Innlandet fylkeskommune
Terje Vegem	Jernbanedirektoratet
Hilde Nygaard	Kongsvingerregionen
Henrik Backe Langum	Lørenskog kommune/SNR
Philip Dixon Sandberg	Moss kommune/Mossregionen
Bjarne Haslund (koord.gruppe)	Oslo kommune, byrådslederens kontor
Pål A. Sommernes	Oslo kommune, byrådsavd for byutvikling
Peter Austin	Oslo kommune, byrådsavd for byutvikling
Lise Weltzien	Oslo kommune, Plan- og bygningsetaten
Inger Kammerud	Ringeriksregionen
Nina Mosseby	Samarbeidsrådet for Nedre Romerike
Erik Habberstad	Stange kommune/Hamarregionen
Ellen Marie Foslie	Statens vegvesen
Anette Bjerke	Ås kommune /Folloregionen

Sekretariatet: Grethe Salvesvold (innleid konsulent), Eivin Winsvold (ny medarbeider fra okt 2023)

Møteleder: Astri Taklo

1. GODKJENNING AV INNKALLING OG DAGSORDEN

Godkjent

2. GODKJENNING AV REFERAT FRA MØTE 23. mai 2023

Utgår

3. EKSTREMVÆRET «HANS», UTFORDRINGER I KOMMUNENE

Refleksjoner om utfordringer i kommunene, spesielt på samferdsel og arealplanlegging. Hvordan bør Osloregionen følge opp tema videre?

Momenter fra diskusjon:

- Hans påvirker både lokalt og nasjonalt, på kort og lang sikt. Legge press på nasjonale myndigheter mht. beredskap samferdsel, jernbane og vei. Vannkvalitet også en problemstilling.

- Det er viktig med beredskap når kritisk infrastruktur faller ut, som Randklevbrua på Dovrebanen. Det er viktig med et robust infrastrukturensystem som tåler at deler av systemet blir satt ut
- Tre punkter fra Oslo kommune:
  - 1) Overvannsplanlegging. Oslo kommune v/PBE har laget en overvannsplan for første gang. Komplisert, tverrfaglig jobbing. Nyttig erfaring i å lage en slik plan. En sentral problemstilling er å håndtere mest mulig vann over bakken, slik at infrastruktur under bakken ikke overbelastes.
  - 2) Beundringsverdig innsats under krisen. Ingen liv har gått tapt. Det norske samfunn er i en unik situasjon til å håndtere slike situasjoner. Globalt ser dette helt annerledes ut. Minner om begrepet «katastrofeplanlegging».
  - 3) Er det vi har vært igjennom nå alvorlig nok til at befolkningen forstår alvoret i konsekvenser av å bruke karbonbasert energi/ at folk forstår alvoret i klimaendringene og behovet for å kutte utslipp?
- Godspakke innlandet – hvis denne hadde vært realisert, hadde beredskapen vært bedre.
- Kritiske ting som må gjøres på kort sikt, bekymret for at vi bare bygger opp igjen til nivået vi var på. Vi må klare å løfte oss til et høyere beredskapsnivå, f.eks. når det gjelder veistandard. Osloregionen har tidligere utvekslet erfaringer om hvordan vi skal klare å løfte oss til et høyere beredskapsnivå. Eksempel fra Gran: 50-60 mill.kr. i regning etter Hans – dette er mye penger for en så liten kommune.
- Vi er i en ny virkelighet. Hyppigere flomtopper. Krever store investeringer – ledningssystem, overvannssystem. Minner om løsningene som er etablert i Nordmarka, knyttet til reguleringer av drikkevannsforsyningen – har disse løsningene noen form for overføringsverdi?
- utfordringer med selvkostprinsippet når/hvis det enorme vedlikeholdsetterslepet på vann- og avløpsnett skal tas igjen.
- Interessant å høre Ringerike og Modum snakke om verdien av digitale kart. Geodata/kartkompetanse er viktig å bygge opp i kommunene – hvordan løse dette for mindre kommuner?
- Forebygging som politikkområde: Gjør hyppigere ekstremvær det lettere å sette forebygging høyere på den lokalpolitiske dagsorden?
- Bør den politiske kostnaden ved å være dårlig forberedt gjøres større? Det er administrasjonen som står i kriseansvaret i dag. Er vi villige til å ta kostnadene ved samfunnsomstillingen? Vi bygger ned naturens løsninger for håndtering av flomsituasjoner: Er det smart å tette alle bekker, osv. Mye av utfordringene er lokalt menneskeskapt gjennom dårlig planlegging. Hvor mange ganger skal man få lov å bygge opp igjen i ekstremt flomutsatte områder (case campingplass). Bør vi flytte på noen av installasjonene som er mest flomutsatt?
- Oslo kommune har kommuneplanens arealdel på høring. Forslaget inneholder planbestemmelser knyttet til klima og overvannshåndtering. Kan være relevant å få presentert i faggruppen.

- Kommentar til innspillet om å ruste opp alternative jernbanelinjer for å gi mindre sårbarhet: En strategi er også bedre vedlikehold av dagens hovedlinjer. Rørosbanen (som beredskapslinje) har en rekke utfordringer, bl.a. mange usikrede planoverganger. Alle transportetatene prioriterer investeringer i eksisterende infrastruktur, og også sikre den bedre mot ekstreme hendelser.
- Det fulgte penger da Byplan Hønefoss ble vedtatt – viktig å sikre at tilstrekkelig av midlene brukes under bakken.
- Bygdøyløkket som eksempel på tiltak for forebygging knyttet til flomsituasjoner i Lysakerelva. Viser til nylig ferdigstilt strategi for vedlikehold av fylkesvegnettet i Osloregionen - store komplikasjoner, og krevende å få gjennom politisk.
- Merk at NVE stiller krav om å ta ut de mest flomutsatte områdene av kommunale arealplaner.
- Behov for krav om at f.eks. campingplasser skal være reelt evakuerbare, ikke tillate installasjoner som i realiteten ikke er flyttbare (referanse til trehytter på hjul). Forsikringslogikken: fellesskapet betaler – tydeliggjøre det, og stille krav på fellesskapets vegne.

Avsluttende kommentar: Faggruppemøtet er en arena for å dele erfaringer, og diskutere løsninger. Denne runden har gitt innspill til flere av temaene vi har fremover i dag.

4. STRATEGISKE FØRINGER 2025-2028 – UTFORDRINGER PÅ ATP-OMRÅDET

Momenter fra diskusjon:

Utfordringer ATP-gruppen mener vi skal ha fokus på, inkl. samarbeid innenfor disse områdene.

- Se fagområdene mer i sammenheng?
- Overvann
- Velge en overordnet, prinsipiell form.
- NTP-arbeidet er i et godt spor. Jobbe videre, bl.a. med påvirkning. Suksess: NTP-arbeidsgruppe sammensatt fra alle faggruppene!
- NTP – merk at det er et nytt grep gjennom å vedta planen før valgkampen starter.
- Demografiutfordringer, sett opp mot ATP-virkemidlene – disse kan være en del av løsningen på demografiutfordringene.
- Viktig å holde dokumentet veldig generelt, i lys av spennet i type kommuner.
- Evaluering av ATP-strategien – har den hatt noen virkning? Usikkerhetsbildet som dimensjon i planleggingen. Samspelet by-land.
- Klima og natur må sees mer i sammenheng. Større fokus på natur og bærekraftig arealforvaltning gjør arealbruken i rurale kommuner enda mer aktuell. Nedgang i befolkningstall i deler av regionen: hva bør være strategiene her? ABC-prinsippet

for næringslokalisering bør revideres, i lys av utfordringene med areal- og energikrevende etableringer som del av «det grønne skiftet».

- NTP-arbeidet viktig, men vi blir litt «vasne» når alle skal med? Burde vi tørre å prioritere tydeligere, jfr. strategier på Vestlandet. Bør vi tørre å utfordre Østlandet mot Vestlandet? Regionforstørning, mer helhetlig region (transport avgjørende). Reisetid til Oslo det viktigste. Hamarregionens vekst vs. Gjøvik eksempel på dette. Løfte godstransport høyere.
- Forskjells-Norge
- Det vi har gjort på ATP har vært viktig – har gitt gode resultater. Natur nytt element – naturkrisen. Jernbane stiller dermed sterkere – benytte oss av dette. Finne det vi har felles interesse i. RV 4 eksempel på et område vi må finne bilaterale løsninger på.
- Prinsipper for næringslokalisering, både arbeidsplass- og energikrevende næringer.
- Osloregionen har blitt omforent om et innspill til NTP, vi må stå i det vi allerede har blitt enige om. Det var positivt at gruppa som jobbet med innspillet var tverrfaglig sammensatt.
- Demografiske endringer er en viktig utfordring for mange av kommunene. Aldrende befolkning, utfordringer med rekruttering.
- NTP har blitt en veldig stor ønskeliste, og ikke nødvendigvis en plan, den ble så stor at den ikke lenger ble realistisk
- By/land-samspill er viktig å få til i Osloregionen
- Burde Osloregionen vært flinkere til å prioritere og samle seg om noen få viktige prosjekter i NTP? For å fremme Østlandets saker – om nødvendig på bekostning av kjernesaker i Vestlandet og andre landsdeler.
- Tre viktige temaer for mange kommuner:
  - o Demografiutfordring
  - o Tilgang på rekruttering av kompetanse
  - o Boligpriser.
- I ytre deler av regionen er situasjonen motsatt av i Oslo: Befolkningen blir eldre, vanskelig å få kompetent arbeidskraft, og boligprisene stagnerer.
- I trangere økonomiske tider er det viktig å se på de små prosjektene, omdisponering av eksisterende infrastruktur er viktig for gående, syklende og lokalsamfunn og byutvikling

5. HANDLINGSPROGRAM 2024 – INNSPILL TIL AKTIVITETER

Momenter fra diskusjon om innspill Handlingsprogram 2024:

- Viser til interessant studietur i 2019. Innspill til studietur 2024: tvilling-korridoren Helsinki – Warszawa. Mye å lære, og mye å lære bort ang. bolig, areal og transport.

- NTP: Alliansebygging – hvem er våre alliansepartnere? Jernbanealliansen har god dialog med Nordlands-miljøet om betydningen av grensekryssende jernbane.
- Merk arbeidsformer i KVV Nord-Norgebanen. Her er scenarier brukt som tilnærming (klima + krig og sårbarhet). Kan vi lære noe av hvordan det er jobbet her?
- Valg 2023: Tiltak knyttet til nye politikere og nye politiske organer.
- Modeller/ordninger for utveksling av kompetanse i regionen er viktig (felles arbeidsmarkedsregion) – kapasitet og profil i utdanningssystemet. Behovet for ingeniører, fagarbeidere osv. I tillegg trenger regionen arbeidsinnvandring, jfr. formuleringen om at vi går tom for folk før vi går tom for penger.
- Strategi for å få fylkeskommunene inn i Osloregionen. Sterkt ønske om å få dem inn igjen.
- Treklyngen på Follum er et godt eksempel på hvordan næringsmiljøer i Osloregionens flerkjernestruktur kan være komplementære
- Mindre prosjekter på mobilitet (i tillegg til NTP-arbeidet), f.eks. knyttet til tilrettelegging for gange og sykling.
- Ta med videre mange av føringene i handlingsprogrammet for 2023

6. VIDERE OPPFØLGING OSLOREGIONENS ARBEID NTP 2025-2036

Momenter fra diskusjon:

- Merk at fylkeskommunene og storbyene er invitert til regionale innspillmøter i høst, se: [NTP 2025-2036: Invitasjon til regionale innspillmøter - regjeringen.no](https://regjeringen.no)
- Jernbanekampanje: ATP-gruppen er viktig spredningskanal for budskap/påvirkningsstrategier.
- Interessepolitisk arbeid: Transportkomiteens geografiske sammensetning er en utfordring. Mye å lære av strategiene til Jernbanealliansen.
- Webinar om bypakker
- Webinar om godstransport/terminalstruktur (jfr. nav/satellitt-strategien).

7. ØVRIGE ORIENTERINGSSAKER

Arendalsuka 2023, erfaringer og mulige oppfølgingspunkter

- Osloregionens NTP-arrangement var svært vellykket!
- Merk at mange arrangementer ble strømmet, og fortsatt er tilgjengelige.

8. EVENTUELT

- Revisjon av byvekstavtale Oslo-Akershus: nytt kunnskapsgrunnlag, vekting person-/godstransport. Sees i sammenheng med revisjon av regional ATP-plan for Oslo og Akershus.